

POPELEČNÍ STŘEDA

Dnešní dnem – *Popeleční středou* – se začíná čtyřicetidenní příprava na Velikonoce – doba postní. A nad našimi hlavami zazní: „*Pamatuj, člověče, že jsi prach a v prach se obrátíš!*“ To nejsou příliš líbivá slova a příjemná vyhlídka. Raději možná budeme, když kněz použije druhou formu: „*Čiňte pokání a věřte evangeliu!*“ Popel – to je symbol konce. – Ale nemusí to tak být vždycky!

Spojení lidského života a popele nás v myšlenkách bezděky zavádí na hřbitovy. To jsou místa, kde slova „prach a popel“ dostávají konkrétní tvář. Když jsem procházel starověká římská pohřebiště – katakomby, sledoval jsem symboliku a výtvarné umění prvních křesťanů. Většinou byly použity motivy z Písma. Ale poměrně často se opakoval jeden obraz, který nemá s Písmem, dokonce ani s křesťanstvím či židovstvím nic společného. Je to výjev, který pochází ze staroegyptské mytologie a zobrazuje vtělení slunečního božstva Re – ptáka Fénixe. Tento bájný pták vždy jednou za 500 let sám sebe spálil a znovu povstal z popelu omlazený. První křesťané použili tento obraz jako podobenství ke vzkříšení člověka – prach a popel nejsou poslední instancí, ale povstaneme z něj k novému životu.

Proč to zmiňuji dnes? Protože budeme na hlavě označováni popelem. Tento popel na začátku postní doby však pro nás není znamením konce, ale naopak „omlazeného povstání k novému životu“. V čem spočívá? Zaposlouchejme se pozorně do volání proroka Joela: „*Roztrhněte svá srdce, ne*

pouze šaty...“ Srdce je pro nás symbolem a místem lidských citů a vášní. Roztrhnout srdce v tomto smyslu by znamenalo smutek, zkroušenost, utrápený obličej apod. Máme představu o tom, co zažívá člověk se zraněným, zlomeným srdcem. Jenže pozor! Takto bychom to pochopili úplně špatně. Pro Židy srdce nebylo centrem citů, ale intelektu, myšlení, sídlo vnitřního života. „Roztrhnout srdce“ znamená „změnit smýšlení, znovu promyslet, co a jak děláme, přeorganizovat život“. Totéž vyjadřuje výraz „činit pokání“, řecky *metanoia*. I to znamená změnu smýšlení.

A zde se dostáváme k náplni a výzvě postní doby. Co na sobě mohu změnit k lepšímu, jak mohu povstat omlazený? Život křesťana se odehrává ve třech základních rovinách: ve vztahu k Bohu, ve vztahu k bližnímu a ve vztahu k sobě. Tyto tři roviny jsou v dnešním evangeliu vyjádřeny třemi slovy:

modlitba – vztah k Bohu,
almužna – vztah k bližnímu
a půst či sebezápor – vztah k sobě.

My je už nějak uskutečňujeme. Ale dnešní den a vlastně celá doba postní má být pro nás příležitostí zamyslet se, **jakým způsobem**. Nejsme v tom snad příliš formální? Není náš život přece jen už moc unavený, bez zápalu?

Nesmíme však skončit pouze u přemítání! Boží slovo nás vybízí k jednání. Přijmeme popel na své hlavě jako výraz obnoveného a omlazeného úsilí právě ve vztahu k Bohu, bližnímu i sobě!

R. D. Petr Šíkula

A nezapomeňte: Popeleční středa je dnem přísného postu od masa a postu újmy (je možné najíst se dosyta jen jedenkrát za den)!

Petr Šíkula (z www.katolik.cz)